

[SÉBASTIEN CHIÈZE] (MADRID)
AAN [CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
25 OKTOBER 1672
6861A

Vervolg op Chièzes brief van 12 oktober 1672 (**6858A**), antwoord op Huygens' brief van 29 september 1672 (**6856**) en op een andere brief van Huygens (verloren).

Samenvatting: Chièze betuigt opnieuw zijn vreugde over Lodewijks benoeming tot drost van Gorinchem. Er is nog steeds geen nieuws over een exemplaar van Salinas.

Bijlage: Chièze aan iemand uit Orange.

Primaire bron: Leiden, Univ. Bibl., Cod. Hug. 34: brief (dubbelvel, 15x21 cm, abcd | -; autograaf).

Namen: Philips Doublet; Pedro Fernandez del Campo y Angulo (Secretario del Despacho Universal); Christiaan Huygens; Constantijn Huygens jr.; Geertruida Huygens; Lodewijk Huygens; Susanna Huygens; Claude-Marie de Lapie; Clément Marot; Maria Anna van Oostenrijk; Susanna Rijckaert; Francisco Salinas; Willem III.

Plaatsen: Amerika (Nieuw-Spanje); Land van Arkel; Barcelona; Escorial (Madrid); Europa; Hardinxveld; Tierra Firme (kust van Colombia en Venezuela); Toledo; Zaragoza.

Glossarium: musique (muziek); pseume (psalm).

Transcriptie

Madrid, le 25e Octobre 1672.

Je ne croyois pas qu'il se peut rien ajoûter à la joye que je ressentis il y a quinze jours, au premier avis de la promotion de *mi Luigi dolce*. Cependant, Monsieur, la bonté que vous venez d'avoir par deux de voz lettres, que je receus avant-hyer, de m'apprendre les circonstances et dépendances de cet employ, me touche d'une manière, que, quoy vous en puissiez dire, je n'ay peu retenir mes larmes. Je me représente un des plus raisonnables, des plus illustres et des plus dignes pères du monde, *embuelto en los paños* de la vertu, plein de biens, de santé et de bonne renommée; trois filz qui sont *tantas joyas*, une fille, une belle fille, des petits filles *como perlas*, un gendre de *toda* satisfaction; que pouviez-vous après cella désirer d'avantage que de vous voir enlever *estas tres prendas*, par les propres mains de la fortune, qui, les tirant de l'ombre du cabinet y *de la ociosidad de la vida holgazana*, fait de l'un le souverain arbitre de tous les savans de l'Europe; | b | son aîné dépositaire des plus importantes négociations d'icelle; eslevant vostre cadet au thetrarchat de tout le Pays *van Arckel* et balliage de Haesvelt? Et vous ne voulez pas que j'en pleure de joye! Ma foy, Monsieur, j'en tripudie, n'en desplaise à la gravité du caractère extraordinaire, dont vous venez de me revestir.

El Señor Secretario del Despacho Universal n'a point fait de pas de clerq, en m'envoyant cette dépêche sans copie, et c'est par-là que je me tiens plus assuré du contenu. En tout cas je médite un compliment pour la Reyne de quelques parolles, sans parler *aplicables a todo genero* de créance, comme Sa Majesté ne manquera pas sans doute aussy de me respondre par quelques *vocables del mismo jaez, y así no nos tomaremos por el pico*.

Je rens très-humbles grâces à voz soins obligeans, mais j'appelle à vous mesme des louanges dont vous m'aspergez, et j'interpelle vostre mémoire, pieçà pleinement instruite de mes inepties. En tout cas u | c | habit à golille. *Con ademán mesurado y calladoso pueden sin mas licencias graduar a un hombre de ministro*, et c'est de cette manière que, quoyque *totus moduli bipedalis*, je m'eslève *en el pulpito de ministros*.

Vous ne devez pas appréhender par conséquent que je face tort à la créance dont il a pleu Son Altesse Sérénissime de m'honorer, puisqu'un habit *de medio tiempo* ne me sauroit couster plus de quinze pistolles. *La xaqueca* de la Reyne et les despêches du présent courrier renvoyeront la fonction de mon ambassade à quelques jours d'icy, avec moins de préjudice pour mon caractère, que je n'en appréhende pour la cataracte de la bonne Dame de Saint-Aneland, s'il faut renvoyer le Manuel au Printems. J'admire sa patience, priant très-ardemment pour le bon succez de cette opération.

Au reste, Monsieur, point de Salinas à Tolède, | d | ou je fus ces jours passez, et, si l'on n'en peut avoir de nouvelles à Barcelone, à Sarraçoce ou à la Bibliothèque de l'Escorial, vous pouvez vous assurer que ce pauvre auteur *esta desterrado de todo el reyno*, à moins que *en algun calabozo de la Santa Inquisicion no padezca la Peña* d'avoir mis en musique quelques pseumes de Marot.

La flöte de la nouvelle Espagne est revenue assez riche, mais je ne suis assigné que sur les galions de Tierra Firme, qu'on a eu nouvelles ne devoir estre icy qu'au mois de Mars.

Viva Vuestra Señoría mil años, pour ne donner pas à la nature la peine de former en autant de tems un homme de vostre trempe. Ainsy, Monsieur, pour la consolation de voz amis, qu'il ne vous avienne de dire au Bon Dieu '*Nunc dimitte.*' En tout cas, j'espère qu'il sera plus sourd à voz prières qu'aux nostres.

La Bourguignote vous rend très-humbles graces de vostre souvenir.

Pardon, Monsieur, de la liberté que je prens d'insérer dans ce paquet [une] lettre pour un très-bon Orangeois.

Vertaling

Madrid, 25 oktober 1672.

Ik dacht niet dat er iets kan worden toegevoegd aan de vreugde welke ik twee weken geleden voelde bij het eerste bericht over de promotie van ⁶⁰mijn geliefde Lodewijk⁶¹ [Huygens]. Onderwijl, mijnheer, raakt de goedheid die u hebt willen hebben door mij middels twee ⁶⁰brieven van u, welke ik ⁶¹eergisteren ontving, op de hoogte te stellen van de omstandigheden en voorwaarden van deze functie, mij op een manier die, wat u daarvan ook zou kunnen zeggen, maakt dat ik mijn tranen niet kan bedwingen. Ik stel mij een der meest verstandige, vermaarde en waardige vaders van de wereld voor, ⁶²gewikkeld in de doeken⁶³ van de deugd, rijk aan goederen, gezond en van goede naam; drie zonen, die ⁶⁴evenvele juwelen⁶⁵ zijn, een ⁶²dochter, een ⁶³schoondochter, kleindochters ⁶⁴als parels,⁶⁵ een ⁶⁴schoonzoon die ⁶⁶geheel⁶⁷ naar wens is; wat kunt u zich hierna nog meer wensen dan te zien dat ⁶⁸deze drie panden⁶⁹ worden ontvoerd door de handen van het lot zelf, dat, ze uit de schaduw halend van de kamer ⁷⁰en de ledigheid van het luie leven,⁷¹ van die ⁶⁵ene de oppermachtige scheidsrechter van alle geleerden van Europa maakt; van zijn oudere ⁶⁶broer de bewaker van de belangrijkste onderhandelingen van datzelfde gebied; terwijl het uw ⁶⁷jongste verheft tot onderkoning van het hele land van Arkel en het baljuwschap van ⁶⁸Hardinxveld? En u wilt dan niet dat ik huil van vreugde! Werkelijk, mijnheer, ik dans van vreugde, met alle respect voor de bijzondere waardigheid van buitengewoon gezant, waarmee u mij zojuist heeft bekleed.

⁶⁹Mijnheer de ⁶⁹secretaris van algemene zaken⁷⁰ heeft geen stommiteit begaan, toen hij mij dit bericht zond zonder kopie, en het is om die reden dat ik mij zekerder voel over de inhoud. In ieder geval overweeg ik een compliment aan de ⁷⁰koningin van enkele woorden, zonder te praten ⁷¹in termen die van toepassing zijn op ieder soort⁷² van vertrouwen, aangezien Hare Majesteit waarschijnlijk niet zal nalaten mij eveneens te antwoorden met enkele ⁷³woorden van gelijke strekking, en aldus zullen wij onze monden niet voorbij praten.⁷⁴

Ik dank u zeer voor uw verplichtende zorgen, maar ik richt tot u zelf de lofprijzingen waarmee u mij besproeit, en ik doe een beroep op uw geheugen, dat reeds volledig op de hoogte is van mijn dwaasheden. In ieder geval is het een ambtskostuum met een kraag. ⁷⁵Met een gepaste en stille wenk kan dat zonder veel

---

60. Huygens aan Chièze, 29 september 1672 (6856). De andere brief is niet bewaard gebleven.

61. 23 oktober 1672.

62. Susanna Huygens.

63. Susanna Rijckaert, de vrouw van Constantijn Huygens jr.

64. Philips Doublet II.

65. Christiaan Huygens.

66. Constantijn Huygens jr.

67. Lodewijk Huygens.

68. Chièze schrijft 'Haesveld'. Het vlak bij Arkel gelegen Hardinxveld lijkt de beste interpretatie van deze plaatsnaam.

69. Naar het schijnt Pedro Fernandez del Campo y Angolo, señor de la Torre.

70. Maria Anna van Oostenrijk.

toestemmingen worden toegekend aan een gezant,¹ en het is op deze manier dat ik, hoewel ^Lik geheel tot de tweevoeters behoor,¹ opstijg ^Lnaar het spreekgestoelte van gezanten.¹

U hoeft dientengevolge niet te vrezen dat ik het vertrouwen zal beschamen waarmee Zijne Doorluchtige ⁷¹Hoogheid mij heeft willen eren, aangezien een kostuum ^Lvan niet te dikke stof¹ mij niet meer zou hoeven kosten dan ⁷²vijftien pistolen. ^LDe hoofdpijn¹ van de koningin en de berichten van de laatste postzending zullen de uitoefening van mijn ambassadeurschap met enkele dagen na deze vertragen, met minder nadeel voor mijn karakter dan ik vrees voor de ⁷³cataract van de goede ⁷⁴mevrouw van Sint-Annaland, als men de ingreep tot de lente moet uitstellen. Ik bewonder haar geduld, terwijl ik hartstochtelijk bid voor het welslagen van deze operatie.

Overigens, mijnheer, [is er] geen ⁷⁵Salinas in Toledo, waar ik de afgelopen dagen ben geweest, en, wanneer men er geen inlichtingen over kan ontvangen uit Barcelona, Zaragoza of de bibliotheek van het Escoriaal, dan kunt u er zeker van zijn dat deze arme auteur ^Lis verbannen uit het hele koninkrijk,¹ tenzij hij ^Lin een of andere kerker van de Heilige Inquisitie de straf ondergaat¹ voor het op muziek zetten van enkele psalmen van [Clément] Marot.

De vloot uit Amerika is met tamelijk veel rijkdommen teruggekeerd, maar ik ben alleen maar aangewezen op de galjoenen uit ⁷⁶Tierra Firma, waarvan men bericht heeft gehad dat die hier niet eerder zullen zijn dan in de maand maart [1673].

^LDat u duizend jaren leve,¹ teneinde de natuur de moeite te besparen in een dergelijke tijdsspanne [weer] een man van uw kaliber te [moeten] maken. Aldus, mijnheer, moge u, omwille van de troost voor uw vrienden, niet ertoe komen tot de goede God te zeggen: ‘Ontsla nu, [heer, uw dienstknecht].’ In ieder geval hoop ik dat Hij voor uw gebeden minder oor zal hebben dan voor de onze.

De ⁷⁷Bourgondische dankt u nederig voor uw groeten.

Excuseert u mij, mijnheer, voor de vrijheid die ik neem door bij dit pakket een brief voor een zeer goede bewoner van Orange te sluiten.

---

71. Willem III.

72. Ongeveer *f* 100.

73. Staar.

74. Geertruida Huygens.

75. Francisco Salinas, *De musicâ libri VII* (Salamanca 1577).

76. De kust van Colombia en Venezuela.

77. Claude-Marie de Lapie.